EUROPOS KOMISIJA

Briuselis, 2010.6.30
KOM(2010) 367 galutinis

KOMISIJOS KOMUNIKATAS EUROPOS PARLAMENTUI, EUROPOS VADOVŲ TARYBAI, TARYBAI, EUROPOS CENTRINIAM BANKUI, EUROPOS EKONOMIKOS IR SOCIALINIŲ REIKALŲ KOMITETUI IR REGIONŲ KOMITETUI

Ekonominės politikos koordinavimo stiprinimas siekiant stabilumo, ekonomikos augimo ir darbo vietų kūrimo. Tvirtesnio ES ekonomikos valdymo priemonės

KOMISIJOS KOMUNIKATAS EUROPOS PARLAMENTUI, EUROPOS VADOVŲ TARYBAI, TARYBAI, EUROPOS CENTRINIAM BANKUI, EUROPOS EKONOMIKOS IR SOCIALINIŲ REIKALŲ KOMITETUI IR REGIONŲ KOMITETUI

Ekonominės politikos koordinavimo stiprinimas siekiant stabilumo, ekonomikos augimo ir darbo vietų kūrimo. Tvirtesnio ES ekonomikos valdymo priemonės

Europa daug ko pasimokė iš pastarosios finansų ir ekonomikos krizės. Dabar labai gerai suprantame, kad labai integruotoje Sąjungoje, ir ypač pinigų sąjungoje, visų valstybių ekonomika ir pasiekimai yra susiję. Nors ES turi daug ekonominės politikos koordinavimo priemonių, krizė parodė, kad jos nebuvo iki galo išnaudotos, ir kad esama valdymo sistema turi spragų. Pasiektas bendras politinis susitarimas, kad tai turi pasikeisti ir kad ES turi turėti platesnio masto ir veiksmingesnių politikos priemonių rinkinį, kad galėtų užsitikrinti gerovę ir gyvenimo lygį ateityje.

Siekdama įveikti krizę ir pasisemti patirties ateičiai, ES ėmėsi drąsių, išsamių ir nuoseklių priemonių. 2008 m. pradėtas vykdyti Europos ekonomikos atkūrimo planas padėjo sušvelninti mūsų ekonomikai nuosmukio sukeltą šoką. Koordinuota parama buvo suteikta toms ES valstybėms narėms, kurioms jos reikėjo, siekiant užtikrinti Ekonominės ir pinigų sąjungos stabilumą. ES ir už jos ribų vedamos derybos dėl priemonių, skirtų sustiprinti finansų sistemos priežiūrą ir reguliavimą, rinkinio. Dabar, kai jau veikia strategija „Europa 2020“ sukurta sistema, bus parengtos iniciatyvos, kurių tikslas realizuoti ES potencialą siekiant skatinti ekonomikos augimą ir kurti darbo vietas.

ES reikia gerai apibrėžtos politikos strategijos, kuria būtų remiamas ekonomikos atsigavimas, atkuriamas valstybės finansų stabilumas ir aktyviai skatinamas tvarus ekonomikos augimas ir darbo vietų kūrimas. Tokia yra politikos vizija, suformuluota strategijoje „Europa 2020“, kurią neseniai patvirtino Europos Vadovų Taryba. Visos atitinkamos priemonės turi būti sujungtos siekiant užtikrinti, kad būsimi politikos sprendimai būtų nuoseklūs, padėtų įgyvendinti šiuos tikslus ir, juos priėmus, jie būtų įgyvendinami ir būtų užtikrinamas jų vykdymas. Stiprindama ekonominės politikos koordinavimą, ES savo piliečiams gali pateikti naują tvaraus ekonomikos augimo darbotvarkę.

Atsižvelgiant į tai, šio komunikato tikslai yra:

- Remiantis Komisijos gegužės 12 d. komunikate dėl ekonominės politikos koordinavimo stiprinimo pateiktais pasiūlymais, kaip geriau koordinuoti ir prižiūrėti ekonominę politiką, parengti konkrečius pasiūlymus, kuriais i) vykdant griežtesnę makroekonominę priežiūrą, įskaitant įspėjimo ir sankcijų taikymo mechanizmus, būtų sprendžiama disbalanso problema; ii) nurodžius nacionalinėms fiskalinėms sistemoms taikomus būtinuosius reikalavimus ir perėjus nuo kasmetinio prie daugiamečio biudžeto planavimo, būtų stiprinamos nacionalinės fiskalinės sistemos; iii) dėmesį sutelkus į skolos dinamikos ir deficito problemas, būtų stiprinamas Stabilumo ir augimo paktas.

- Nustatyti veiksmingus vykdymo užtikrinimo mechanizmus, siekiant užtikrinti, kad valstybės narės veiks pagal susitartą ES sistemą. Jeigu valstybėje narėje vykstantys ekonominiai pokyčiai kelia pavojų bendram Sąjungos vystymuisi, siūlomos prevencinės ir

korekcinės priemonės, įskaitant įvairias sankcijas, kurias būtų galima taikyti pažeidimų atveju.

- Sukurti politikos koordinavimo Europos semestrą ir paaiškinti procesą bei grafiką, kuris leis Europai prisidėti priimant nacionalinės politikos sprendimus, ir dėl to politikos *ex-ante* koordinavimas taps veiksmingesnis. Tai taip pat taikoma struktūrinėms reformoms ir strategijoje „Europa 2020“ numatytiems augimą skatinantiems veiksniams.

Dėl visų šiame komunikate pateikiamų pasiūlymų galima susitarti pagal Lisabonos sutarties sąlygas. Jie skirti visoms 27 valstybėms narėms, nors kai kurių jų tam tikri aspektai bus taikomi tik toms valstybėms narėms, kurios priklauso euro zonai. Jie skirti tuo pačiu metu suderinti šalies stebėseną pagal Stabilumo ir augimo paktą ir strategiją „Europa 2020“ ir užtikrinti, kad strategijoje „Europa 2020“ nustatytų tikslų teminė stebėsena yra įtvirtinta patikimoje ekonominėje ir fiskalinėje politikoje. Šiais pasiūlymais toliau plėtojamos 2010 m. gegužės 12 d. Komisijos komunikate[1] nustatytos politikos idėjos ir remiamasi gairėmis, dėl kurių susitarta 2010 m. birželio 17 d. Europos Vadovų Tarybos susitikime, atsižvelgiant į Ekonomikos valdysenos darbo grupės iki šiol padarytą pažangą. Pasiūlymais reaguojama į Europos Vadovų Tarybos raginimą, kad darbo grupė ir Komisija toliau tobulintų gaires ir pasiektų, kad jos veiktų.

Visas šių pasiūlymų rinkinys leis ES ir nacionaliniu lygiu pasitikėti politikos ir sprendimų priėmimo proceso kokybe ir anksčiau gauti įspėjimą tais atvejais, kai padėtis kurioje nors valstybėje pablogės. Tai leis visoms valstybėms narėms nepaprastai padidinti priklausymo tai pačiai Sąjungai teigiamą sinergiją. Dėl to, kad procesas bus labiau kolektyvinis, atsiras daugiau skaidrumo ir abipusio pasitikėjimo. Tai taip pat sumažins neigiamą šalutinį poveikį tais atvejais, kai valstybės narės nesilaiko susitartų ribų, ir, galiausiai, leis taikyti sankcijas toms valstybėms narėms, kurios netinkamais nacionaliniais veiksmais kelia pavojų bendrai gerovei. Sujungusi Stabilumo ir augimo pakto ir strategijos „Europa 2020“ procesus ES, kurdama pažangesnę, tvaresnę ir labiau integruotą ES, gali remtis reikiamomis konsolidavimo priemonėmis, kurios yra labai svarbi ilgalaikės ekonomikos augimo strategijos dalis.

1. PLATESNIO MASTO MAKROEKONOMINĖ PRIEŽIŪRA

ES reikia vykdyti griežtesnę šalies makroekonominę priežiūrą, kuri apimtų visas susijusias ekonominės politikos sritis. Makroekonominis disbalansas turėtų būti vertinamas kartu su fiskaline politika ir ekonomikos augimą skatinančiomis struktūrinėmis reformomis. Tikslas – užtikrinti makroekonominį stabilumą, užkirsti kelią žalingo disbalanso atsiradimui ir sukurti plataus masto makroekonominę sistemą, kuri sudarytų sąlygas tvariam ir dinamiškam ekonomikos augimui.

1.1. Makroekonominio disbalanso priežiūra

Didelio makroekonominio disbalanso atsiradimas, įskaitant didelius ir nemažėjančius konkurencingumo tendencijų skirtumus, prasidėjus krizei buvo labai žalingas ES, ypač eurui. Todėl svarbu visose valstybėse narėse kurti naujos struktūros žalingo makroekonominio disbalanso ir jo ištaisymo priežiūros mechanizmą. Laikydamasi dviejų etapų požiūrio, Komisija siūlo mechanizmą, kurį sudaro:

[1] COM (2010) 250. Ekonominės politikos koordinavimo stiprinimas.

– **prevencinė funkcija**, pagal kurią reguliariai (kasmet) atliekamas makroekonominio disbalanso rizikos vertinimas, įskaitant **įspėjimo mechanizmą**,

– **korekcinė funkcija**, skirta užtikrinti **taisomųjų priemonių** įgyvendinimą tai atvejais, kai atsiranda žalingas makroekonominis disbalansas.

Prevencinė funkcija: įspėjimo sistema

Vykdydama makrolygio struktūrinę šalies priežiūrą pagal strategiją „Europa 2020“, Komisija įvertintų kiekvienos šalies makrolygio struktūrinius trūkumus, mažėjantį konkurencingumą ir atsirandantį makroekonominį disbalansą, atsižvelgdama į ekonomines ir finansines tarpusavio sąsajas, ypač euro zonoje.

Įspėjimo mechanizmo pagrindas – rezultatų suvestinė, kurioje pateikiami rodikliai, atskleidžiantys išorinį ir vidaus disbalansą, ir ekspertų pateikta kokybinės analizė. Naudojant rodiklius būtų gaunama svarbi informacija, tačiau rezultatų suvestinė ir tolesnė politika nebus automatiškai susietos.

Šalyse, kuriose nustatyta didelė rizika, turėtų būti atlikta išsami šalies analizė. Jei patvirtinama, kad kyla rizika, Komisija pasiūlys konkrečiai šaliai skirtas Tarybos rekomendacijas, kaip panaikinti žalingą makroekonominį disbalansą. Komisija taip pat galėtų tiesiogiai tai valstybei narei pateikti išankstinį įspėjimą.

Priklausomai nuo to, kokio pobūdžio disbalansas nustatytas valstybėje (-ėse) narėje (-ėse), rekomendacijos galėtų apimti įvairiausius klausimus, susijusius su makroekonomine politika, atlyginimais ir darbo rinkomis, taip pat su prekių bei paslaugų rinkų veikimu ir makrolygio rizikos ribojimo politika. Jie bus įtraukti į konkrečiai šaliai parengtų rekomendacijų rinkinį, kurį kiekvienais metais pasiūlys Komisija, kartu su rekomendacijomis, pateiktomis pagal toliau aprašytą struktūrinių reformų teminę priežiūrą.

Šis mechanizmas – esminė strategijoje „Europa 2020“ numatytos patobulintos (ne fiskalinės) šalies makroekonominės priežiūros dalis. Kaip ir fiskalinės priežiūros pagal Stabilumo ir augimo paktą, šalies priežiūros tikslas yra užtikrinti stabilią ekonomikos augimui ir darbo vietų kūrimui palankią makroekonominę aplinką, visiškai atsižvelgiant į vienos valstybės narės ekonomikos priklausomybę nuo kitų valstybių narių ekonomikos, ypač jei jos priklauso euro zonai. Tai užtikrins suderinamumą su strategija „Europa 2020“, ypač kai reikia nustatyti valstybių narių makrolygio arba fiskalinius apribojimus, kurių laikydamosi jos turi įgyvendinti struktūrines reformas ir gali investuoti į strategijoje „Europa 2020“ numatytą augimą skatinančią politiką.

Ypač rimtais atvejais Komisija rekomenduotų, kad būtų įvardyta, jog valstybėje narėje yra susidaręs pernelyg didelis disbalansas. Tada būtų pradedama vykdyti toliau apibūdinamo mechanizmo korekcinė funkcija. Tokiu atveju Komisija taip pat galėtų tiesiogiai tai valstybei narei pateikti išankstinį įspėjimą.

Įspėjimo apie makroekonominį disbalansą mechanizmo pagrindinės savybės

Taikant įspėjimo mechanizmą nustatomos valstybės narės, kuriose gali būti probleminis makroekonominio disbalanso lygis ir kuriose reikia atlikti tolesnę išsamią konkrečios šalies analizę.

Įspėjimo mechanizmą sudarys rodiklių rezultatų suvestinė, kurią papildo išsami kokybinė analizė. Šiuos rodiklius sudarytų išorinės pozicijos priemonės, konkurencingumas kainų ar išlaidų požiūriu bei vidaus rodikliai. Vidaus rodiklių naudojimas būtų pateisinamas tuo, kad išorės disbalanso nebūna be vidaus disbalanso. Pavyzdžiui, rodikliai, tokie kaip einamosios sąskaitos balansas, grynojo užsienio turto pozicijos, realusis efektyvusis valiutų keitimo kursas, grindžiamas vieneto darbo sąnaudomis ir BVP defliatoriumi, nekilnojamojo turto realių kainų padidėjimas, valdžios sektoriaus skola ir privačiojo sektoriaus kredito santykis su BVP, galėtų būti įtraukti į rezultatų suvestinę.

Bus apibrėžtos ir paskelbtos kiekvieno rodiklio ribos, kurias viršijus pateikiamas įspėjimas. Ribas būtų galima apskaičiuoti pagal paprastus ir skaidrius statistinius metodus. Galima būtų taikyti kiekvieno kintamojo rodiklio (įvairiose šalyse ir įvairiu metu) statistinio pasiskirstymo 75 % ir 25 % procentiles, kaip lygį, kurio nepasiekus arba kurį viršijus, reikia atlikti tolesnę analizę. Tačiau svarbu atkreipti dėmesį į tai, kad atskirų kintamųjų rodiklių absoliučių ribų lygių ekonominė reikšmė yra ribota ir juos turi papildyti ekonominis pagrindimas, kadangi tinkami lygiai gali skirtis priklausomai nuo šalies ekonominių aplinkybių.

Atrodo pagrįsta sukurti atskirą euro zonai priklausančių ir nepriklausančių valstybių narių rezultatų suvestinę. Dėl skirtingų valiutų keitimo kurso režimų ir skirtingų pagrindinių ekonominių charakteristikų, euro zonos valstybių kai kurių ekonominių kintamųjų rodiklių savybės gerokai skiriasi nuo euro zonai nepriklausančių valstybių. Tai argumentas, patvirtinantis, kad euro zonai priklausančioms ir jai nepriklausančioms valstybėms narėms reikia taikyti skirtingas ribas, kurias viršijus pateikiamas įspėjimas. Be to, kadangi pinigų sąjungoje nėra nominaliojo valiutų keitimo kurso, euro zonos valstybėse reikia atlikti specialią realiojo efektyviojo valiutų keitimo kurso pokyčių analizę.

Korekciniai veiksmai

Į disbalanso priežiūros sistemą turėtų būti įtrauktas **vykdymo užtikrinimo mechanizmas**. Taryba, remdamasi Komisijos rekomendacija, įvardytų, kad valstybėje narėje, kuri kelia didelį pavojų, yra susidaręs pernelyg didelis disbalansas. Reikėtų atsižvelgti į Europos sisteminės rizikos valdybos pateiktus įspėjimus apie riziką ir (arba) rekomendacijas, susijusias su makrofinansiniu stabilumu.

Valstybė narė, kurioje susidaręs pernelyg didelis disbalansas, būtų prižiūrima griežčiau. Taryba turėtų teikti **rekomendacijas dėl politikos** (pagal Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 121 straipsnio 4 dalį ir 136 straipsnį euro zonos valstybėms narėms), o valstybė narė turėtų reguliariai (pvz. per 6 mėnesius nuo Tarybos rekomendacijos gavimo, o vėliau – kas ketvirtį) teikti ataskaitas apie pažangą, padarytą įgyvendinant rekomenduotas reformas.

Šis mechanizmas būtų taikomas visoms valstybėms narėms. Kaip ir ES fiskalinės sistemos atveju, kuri taip pat taikoma visoms ES valstybėms narėms, euro zonos valstybėms narėms būtų taikomos griežtesnės taisyklės. Atsižvelgiant į tai, kad euro zonoje yra susiformavę glaudūs ekonominiai ir finansiniai tarpusavio ryšiai, ir į jų poveikį bendrai valiutai, **euro zonai priklausančioms valstybėms narėms galėtų būti numatytas specifinis vykdymo užtikrinimo mechanizmas, taikomas tais atvejais, kai pakartotinai nepaisoma rekomendacijų, skirtų ištaisyti žalingą makroekonominį disbalansą, keliantį pavojų tinkamam Ekonominės ir pinigų sąjungos veikimui**.

Tai, kad nepakankamai laikomasi vykdant disbalanso priežiūrą pateiktų rekomendacijų, būtų laikoma sunkinančia aplinkybe atliekant fiskalinį vertinimą pagal Stabilumo ir augimo paktą.

Iki rugsėjo mėn. pabaigos Komisija pateiks oficialius antrinės teisės aktų pasiūlymus, kuriais bus sukurta sistema, skirta spręsti **pernelyg didelio disbalanso** problemą pagal Sutarties dėl

Europos Sąjungos veikimo 121 ir 136 straipsnius. Šiuose pasiūlymuose bus nurodytas įspėjimo mechanizmo vaidmuo; Komisijos, valstybių narių ir Tarybos vaidmuo bei įsipareigojimai; rekomendacijų priėmimo tvarka; taisyklės ir tvarka, taip pat euro zonos valstybėms narėms taikomas vykdymo užtikrinimo mechanizmas.

1.2. Struktūrinių reformų teminė priežiūra

Tam, kad vėl užtikrintų tvarų ekonomikos augimą ir padidintų konkurencingumą, valstybės narės turi atkurti makroekonominį stabilumą ir patikimus viešuosius finansus. Tuo pat metu jos turi sutelkti pastangas strategijos „Europa 2020“ tikslams ir penkiems pagrindiniams Europos Vadovų Tarybos sutartiems tikslams įgyvendinti. Dėl viešųjų finansų suvaržymų būtina laikytis integruoto požiūrio į politikos formavimą ir įgyvendinimą. Vienas svarbiausių teminės priežiūros elementų yra kliūčių, kurios kliudo pasiekti arba dėl kurių vėluojama pasiekti strategijos „Europa 2020“ tikslus, nustatymas.

Todėl struktūrinių reformų teminės priežiūros tikslas yra dvejopas:

i) palengvinti strategijos „Europa 2020“ tikslų, ypač penkių pagrindinių tikslų[2], įgyvendinimą. Tai apima užimtumo, socialinės aprėpties, mokslinių tyrimų ir inovacijų, švietimo, energetikos ir klimato kaitos sričių priemones, taip pat priemones, skirtas spręsti bet kokias kitas problemas, kliudančiais valstybių narių ekonomikos vystymuisi ar augimui.

ii) užtikrinti, kad struktūrinės reformos bus įgyvendinamos plačiu mastu, atsižvelgiant į makrolygio fiskalinius suvaržymus.

Ši priežiūra bus vykdoma pagal Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 121 ir 148 straipsnius ir vadovaujantis strategijos „Europa 2020“ integruotomis gairėmis. Remdamasi valstybių narių nacionalinėmis reformų programomis, Komisija įvertins, kaip kiekviena šalis sprendžia nustatytas kliūtis ir kaip jai sekasi įgyvendinti nacionalinius strategijoje „Europa 2020“ numatytus tikslus.

Jeigu padaryta pažanga yra nepakankama arba jeigu politika nepakankamai suderinta su integruotomis gairėmis (t. y. su Integruotomis ekonomikos ir užimtumo politikos gairėmis), bus pateikta konkrečiai šaliai arba visai euro zonai skirta rekomendacija.

Jeigu ekonominė politika nesuderinama su Bendros ekonominės politikos gairėmis arba jeigu dėl jos kyla pavojus tinkamam Ekonominės ir pinigų sąjungos veikimui, Komisija gali tiesiogiai **įspėti** atitinkamą (-as) valstybę (-es) narę (-es).

Remdamasi šia konkrečios šalies stebėsena, Komisija atliks bendrą penkių pagrindinių ES tikslų įgyvendinimo pažangos įvertinimą, įvertins veiklos rezultatus, palyginusi juos su pagrindinių (tarptautinių) prekybos partnerių, ir, tuo atveju, jei pažanga nepakankama, išnagrinės to priežastis. Nagrinėdama Komisija taip pat įvertins, kaip ES ir nacionaliniu lygiu sekasi įgyvendinti strategijoje „Europa 2020“ numatytas svarbiausias iniciatyvas, kadangi jomis remiamos ir papildomos pastangos pasiekti šiuos tikslus.

Komisija kiekvienais metais pavasario Europos Vadovų Tarybai pateiks ataskaitas ir pasiūlys konkrečias gaires, kuriomis siekiama geriau įgyvendinti atitinkamų reformų priemones. Šios

[2] Šie tikslai pateikti http://ec.europa.eu/eu2020/pdf/council_conclusion_17_june_en.pdf.

gairės taip pat bus įtrauktos į konkrečiai šaliai skirtų rekomendacijų rinkinį, kurį Komisija pasiūlys liepos pradžioje.

2. Nacionalinės fiskalinės sistemos

Atsparios ir veiksmingos vidaus fiskalinės sistemos yra labai svarbios stiprinant fiskalinį konsolidavimą ir viešųjų finansų tvarumą. Nors į valstybių narių specifinius poreikius ir prioritetus reikia atsižvelgti, yra tam tikri elementai, reikalingi norint užtikrinti minimalią kokybę ir suderinamumą su ES taisyklėmis[3]:

(1) Pirma, siekiant užtikrinti **kokybės standartus** visose valstybėse narėse, reikia laikytis nuoseklaus požiūrio į apskaitą (ES lygio fiskalinei priežiūrai atlikti reikia, kad apskaita būtų vykdoma pagal ESS 95); nacionalinių statistikos tarnybų pajėgumų turi pakakti, kad būtų užtikrintas ES duomenų ir ataskaitų teikimo reikalavimų laikymasis; ir prognozavimo sistemos turi sudaryti sąlygas pateikti patikimas ir objektyvias ekonomikos augimo ir biudžeto projekcijas. Idealiu atveju Komisijos prognozės turėtų būti laikomos pagrindu palyginimui.

Komisija siūlo aiškiai nurodyti kas mėnesį pateikiamų nacionalinių grynųjų pinigų duomenų ir grynųjų pinigų pagrindu parengtų ESS 95 duomenų atitikimą bei ryšį su jų ketvirtiniu perskaičiavimu ESS 95 duomenimis. Turėtų būti atliekamas tinkamas prognozavimo metodų ir biudžeto tikslais naudojamų makroekonominių prielaidų auditas.

(2) Antra, valstybės narės turėtų turėti **nacionalines fiskalines taisykles**, kuriomis būtų užtikrinama, kad vidaus fiskalinės sistemos atitinka Sutartyje numatytus įsipareigojimus. Nacionalinių fiskalinių taisyklių nuostatomis turėtų būti užtikrinama, kad bus laikomasi Sutartyje nustatytų pamatinių deficito ir skolos verčių, ir jos turėtų būti suderinamos su vidutinės trukmės biudžeto tikslu. Fiskalinės taisyklės ir patikimi jų vykdymo užtikrinimo mechanizmai turėtų būti įtvirtinti nacionalinėje teisėje.

(3) Trečia, nacionalinių fiskalinių sistemų reformos turėtų skatinti perėjimą prie **daugiamečio biudžeto planavimo**. Metiniai biudžeto tikslai turėtų būti grindžiami daugiametėmis sistemomis, įskaitant prognozuojamų pajamų ir išlaidų paskirstymą ir informaciją apie planuojamą koregavimą siekiant numatytų tikslų.

(4) Galiausiai, vidaus sistemos turi būti **išsamios** ir apimti visą valdžios sektoriaus finansų sistemą. Tai ypač svarbu decentralizuotos ekonomikos atveju. Su biudžetu susijusių įpareigojimų paskyrimas skirtingiems valdžios lygiams turėtų būti aiškiai apibrėžtas ir turėtų būti taikomos tinkamos nuostatos dėl stebėsenos ir vykdymo užtikrinimo.

Rugsėjo mėn. Komisija pateiks oficialius **pasiūlymus, kuriuose bus nurodyti būtinieji reikalavimai, taikomi kuriant vidaus fiskalines sistemas**, ir procedūriniai (ataskaitų teikimo) reikalavimai, kad būtų galima patikrinti, kaip laikomasi reikalavimų. Pasiūlymai bus pateikti kaip naujas reglamentas, grindžiamas Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 126 straipsnio 14 dalimi, skirtas skatinti taikyti Sutarties protokolą Nr. 12 dėl perviršinio deficito procedūros. Jeigu nesilaikoma reikalavimų, galėtų būti pradėta taikyti pažeidimo tyrimo procedūra.

---

[3] Taip pat žr. 2010 m. gegužės 18 d. Ekonomikos ir finansų tarybos išvadas dėl biudžeto sistemų.

3. STABILUMO IR AUGIMO PAKTE DIDESNIS DĖMESYS VALSTYBĖS SKOLAI IR FISKALINIAM TVARUMUI

Stabilumo ir augimo pakte turėtų būti labiau atsižvelgiama į skolos ir deficito sąveiką, kad būtų labiau skatinama vykdyti riziką ribojančią politiką.

Kalbant apie Stabilumo ir augimo pakto **prevencinę funkciją**, Komisija siūlo, kad iš valstybių narių, kurių skola didelė, arba kai yra akivaizdi rizika, kad ateityje jų skola bus didelė, turėtų būti reikalaujama didesnio pažangos tempo siekiant valdžios sektoriaus balanso, kuris leistų užtikrinti pakankamai patikimą ribą 3 % BVP deficito ribos atžvilgiu ir sparčią pažangą siekiant tvarumo, t. y. vidutinės trukmės biudžeto tikslo.

Kalbant apie **korekcinę funkciją**, Komisija siūlo, kad reikėtų veiksmingai taikyti perviršinio deficito procedūros skolos kriterijų, pritaikius **aiškų ir paprastą kiekybinį lyginamąjį dydį** pagal kurį būtų apibrėžiamas tinkamas skolos mažinimo tempas: PDP turėtų būti pradėta toms valstybėms narėms, kurių skolos santykis viršija 60 % BVP, jei per konkretų laikotarpį (prieš PDP) skola nesumažinama iki šio lyginamojo dydžio (skolos lygio ir 60 % BVP ribos atotrūkio dalis). Analogiškai, tam, kad būtų nutraukta PDP, gali nepakakti deficitą sumažinti iki mažesnio nei 3 % BVP dydžio, jeigu skola nuolat nemažėjo. Tikslūs kriterijai turėtų būti nustatyti Elgesio kodekse, pridedamame prie Stabilumo ir augimo pakto.

Valstybės skolos pokyčiai labiau negu deficitas priklausomi nuo veiksnių, kurių vyriausybės negali tiesiogiai kontroliuoti (ypač infliacija, palūkanų normos ir cikliniai ekonomikos augimo pokyčiai), todėl prieš priimant sprendimą šaliai pradėti taikyti PDP, būtina viską įvertinti. Reikėtų atlikti bendrą įvertinimą, atsižvelgiant į daugybę kriterijų: pavyzdžiui, kiek skolos santykis yra artimas 60 % BVP pamatinei vertei, ir ar skola yra laikina ir (arba) susidariusi dėl susiklosčiusių išimtinių aplinkybių; ir kitus svarbius veiksnius, kurie rodo, kad yra pavojus, jog ateityje skola ir įtampa finansavimo srityje didės, tokie kaip:

– grąžinimo terminas ir skolos valiuta;

– garantijos įmonėms, finansų institucijoms ir namų ūkiams;

– sukaupti rezervai ir kitas valstybės turtas;

– numanomi įsipareigojimai, ypač susiję su visuomenės senėjimu;

– privačiojo sektoriaus skolos lygis ir pokyčiai, tiek, kiek jie gali tapti numanomais valdžios įsipareigojimais;

– veiksniai, lemiantys skolos pokyčius (pirminis balansas, infliacija, ekonomikos augimas, palūkanų normos, vienkartinės priemonės); ir

– atsargų ir srautų operacijos.

Jeigu nesilaikoma rekomendacijų, reikėtų taikyti sankcijas.

Rugsėjo mėn. Komisija pateiks pasiūlymus **iš dalies keisti Stabilumo ir augimo pakto prevencinę** (Reglamentas EB Nr. 1466/97) ir **korekcinę** (Reglamentas EB Nr. 1467/97) funkcijas, kad šie principai būtų pradėti taikyti.

4. VEIKSMINGAS EKONOMINĖS PRIEŽIŪROS VYKDYMO UŽTIKRINIMAS TAIKANT TINKAMAS SANKCIJAS IR PASKATAS

Bendros taisyklės ir koordinavimo tvarka, įtvirtintos Sutartyje ir Stabilumo ir augimo pakte, nesutrukdė kai kurioms valstybėms narėms vykdyti fiskalinę politiką, kuri prieštarauja esamai sistemai. Akivaizdu, kad reikia stiprinti ES fiskalinės priežiūros sistemos patikimumą, taikant sankcijas, kurios labiau pagrįstos taisyklėmis. Kad ateityje jos būtų veiksmingesnės, reikėtų dažniau prevenciniais tikslais ir ankstesniame etape naudoti įvairesnes sankcijas ir paskatas. Finansinių sankcijų atgrasomasis poveikis turėtų būti tikra paskata, skatinanti laikytis taisyklių.

Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 126 straipsnio 11 dalyje numatyta keletas sankcijų rūšių, kurias galima taikyti tais atvejais, kai valstybė narė nesilaiko ES gairių. Tai reikalavimas paskelbti papildomą informaciją, pasiūlyti Europos investicijų bankui persvarstyti savo skolų teikimo politiką atitinkamos valstybės narės atžvilgiu, pareikalauti įnešti atitinkamo dydžio indėlį be palūkanų, kol perviršinis deficitas bus ištaisytas, ir galimybė skirti atitinkamo dydžio baudas.

Tobulinant galimų finansinių paskatų veikimą ir apimtį, svarbu ir būtina siekti veiksmingumo ir valstybėms narėms taikyti vienodas sąlygas. Siekiant užtikrinti proporcingumą, su ES biudžetu susijusias finansines sankcijas būtų galima apibūdinti kaip atitinkamos valstybės narės BNP arba BVP procentinę dalį iki visoms valstybėms narėms taikomos identiškos viršutinės ribos. Ši viršutinė riba leis užtikrinti, kad visoms valstybėms narėms *de facto* gali būti taikomos sankcijos. Be to, įsipareigojimų ir mokėjimų sumos, kurios gali būti laikinai sustabdytos ir (arba) atšauktos, būtų nustatomos proporcingai reikalavimus atitinkančioms lėšoms iki šios viršutinės ribos.

Todėl naująjį sankcijų rinkinį sudarytų skirtingų rūšių sankcijos ir paskatos, kurias galima pradėti taikyti priklausomai nuo aplinkybių ir situacijos rimtumo. Norint pagal pasiūlymus patobulinti esamus vykdymo užtikrinimo mechanizmus, reikėtų iš dalies pakeisti Stabilumo ir augimo pakto prevencines ir korekcines funkcijas (reglamentus 1466/97 ir 1467/97), taip pat taikyti tinkamą įvairiais teisės aktais, kuriais remiasi ES išlaidų programos, pagrįstą mechanizmą.

Kalbant apie **prevencinę funkciją** (t. y. kai ekonomikos pakilimo laikotarpiu valstybės narės pažanga siekiant jos vidutinės trukmės biudžeto tikslo yra nepakankama) bus pasiūlyti du paskatų ir sankcijų rinkiniai.

Pirma, euro zonos valstybėms narėms paskata būtų laikinas **indėlis, už kurį mokamos palūkanos**, kurį turi įnešti valstybė narė, kurios pažanga siekiant biudžeto konsolidavimo yra nepakankama. Vienas variantų būtų nustatyti paprastą išlaidų taisyklę, suderinamą su koregavimu, kuriuo siekiama konkrečios šalies vidutinės trukmės tikslo. Didelis nukrypimas nuo sutarto išlaidų plano būtų vertinamas kaip neprotingos fiskalinės politikos vykdymas ir dėl to pagal Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 121 straipsnio 4 dalį Komisija gali skirti įspėjimą. Jei pažeidimai kartojasi, Taryba nurodo įnešti indėlį, už kurį mokamos palūkanos, kol pažeidimas bus pašalintas. Indėlis grąžinamas, kai situacija, dėl kurios jis turėjo būti įneštas, išsprendžiama.

Antra, vis dar prevencinės funkcijos srityje, Komisija pasiūlys sukurti *ex-ante* sąlygas, pagal kurias paramos pagal sanglaudos politiką išmokėjimas priklauso nuo tiesiogiai su sanglaudos

politikos vykdymu susijusių **struktūrinių ir institucinių reformų** siekiant padidinti jos efektyvumą ir veiksmingumą.

Kalbant apie korekcinę funkciją (t. y. kai valstybei narei taikoma perviršinio deficito procedūra), Komisija siūlo naują finansinių sankcijų ir paskatų sistemą, kuri papildytų indėlių ir baudų naudojimą. Tokiu būdu ES biudžetas būtų tarsi papildomas svertas, kuriuo užtikrinamas pagrindinių makroekonominių Stabilumo ir augimo pakto sąlygų laikymasis. Sankcijos neturėtų turėti poveikio galutiniams ES lėšų gavėjams, o tik išmokoms valstybėms narėms arba išmokoms, kurioms gauti valstybės narės veikia kaip tarpininkės. Bus pasiūlyti šie kriterijai, pagal kuriuos bus nustatoma, kurias ES išlaidų kategorijas ir programas būtų galima svarstyti:

- svarstomų lėšų veiksmingumas priklauso nuo patikimos fiskalinės politikos;
- galimybė aiškiai nustatyti, kad jos priskirtinos valstybei narei, kuri, kaip nustatyta, nesilaiko Stabilumo ir augimo pakto ar kitų sąlygų;
- planuojamos ir įgyvendinamos pagal pasidalijamojo valdymo principą, t. y. kai valstybėms narėms tenka pagrindinė atsakomybė už ES lėšų išmokėjimą ar kompensavimą valstybėms narėms;
- yra pakankamai didelės, kad būtų galima sukurti patikimas sankcijas ar paskatas;
- (galbūt) turės įtakos valstybės išlaidų ir struktūrinio koregavimo kokybei.

Šie kriterijai tenkinami daugumos išlaidų, susijusių su sanglaudos politika, bendros žemės ūkio politikos (EŽŪGF ir EŽŪFKP) išlaidų bei žuvininkystės fondo (EŽF) išlaidų atveju. Kai tai susiję su BŽŪP ir EŽF, atvejai, kai dėl ES išlaidų sumažinimo sumažėtų ūkininkų ar žvejų pajamos, nebūtų nesvarstomi. Todėl sąlygos dėl išmokų turėtų būti susijusios tik su ES kompensacijų išmokėjimu į nacionalinius biudžetus: valstybės narės turėtų ir toliau mokėti žemės ūkio subsidijas, tačiau kompensacijas už šias išlaidas iš ES biudžeto būtų galima (iš dalies) laikinai sustabdyti.

Jei nesilaikoma taisyklių, paskatas galima sukurti laikinai sustabdant arba atšaukiant dalį esamų ar būsimų finansinių asignavimų iš ES biudžeto. Atšauktos lėšos turėtų likti ES biudžete.

Papildant 126 straipsnio 11 dalies nuostatas, ankstesniame PDP etape būtų galima numatyti dvi finansinių sankcijų rūšis.

• 1 etapas – dėl to, kad nustatytas perteklinis deficitas (Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 126 straipsnio 6 dalis) laikinai sustabdomi su daugiametėmis programomis susiję įsipareigojimai. Šis laikinas sustabdymas neturėtų tiesioginio poveikio išmokoms ir todėl būtų suteikta laiko imtis veiksmingų priemonių padėčiai ištaisyti. Valstybių narių gali būti paprašyta perskirstyti lėšas siekiant pagerinti viešųjų finansų kokybę. Taip pat BŽŪP kompensacijų (EŽŪGF) atveju būtų galima paskelbti sprendimą iki nustatyto termino atšaukti išmokų mokėjimą. Pakartotinis įtraukimas į biudžetą būtų numatytas, kai tik valstybė narė atitiks Tarybos rekomendacijas.

• 2 etapas – dėl to, kad nesilaikoma pagal Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 126 straipsnio 8 dalį pateiktų pradinių rekomendacijų dėl perviršinio deficito ištaisymo, būtų

panaikinti n-tųjų metų įsipareigojimai. Taip pat būtų panaikintos n metams skirtos BŽŪP kompensacijos (EŽŪGF). Dėl to atitinkama valstybė narė galutinai netektų išmokų.

Kitas paskatas taip pat būtų galima sukurti keičiant bendrojo finansavimo normas arba sudarius **veiklos rezultatų Sąjungos rezervą**, iš kurio būtų apdovanojama už patikimos fiskalinės politikos vykdymą. Toks rezervas galėtų būti finansuojamas įsipareigojimais, panaikintais pagal pirmiau minėtą 2 etapo procedūrą.

ES biudžeto finansavimui skirta dalimi taip pat prisidedama prie geresnio reikalavimų laikymosi. Dabartinėje nuosavų išteklių sistemoje numatyta, kad valstybių narių pagal perviršinio deficito procedūrą sumokėtos baudos automatiškai sumažina dalyvaujančių valstybių narių, kurių deficitas nėra perviršinis, įnašą į biudžetą (atsižvelgiant į jų dalį bendrame visų reikalavimus atitinkančių valstybių narių BNP). Šia sistema užtikrinama, kad baudą gavusios valstybės narės įnašas į biudžetą labai padidės, o visų kitų valstybių narių – sumažės. Komisija taip pat įvertins, ar ES biudžeto pajamų pusė gali būti tinkamai naudojama kaip paskata už reikalavimų laikymąsi.

Reikiami pakeitimai bus įtraukti į Komisijos 2011 m. pasiūlymus dėl kitos daugiametės finansų sistemos. Tuo tarpu iki rugsėjo mėn. pabaigos bus pasiūlytas euro zonos valstybėms narėms taikomas reglamentas, grindžiamas Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 136 straipsniu, kuriuo bus sukurtas naujas sankcijų rinkinys, kurio poveikis panašus. Komisija išnagrinės, kaip šį sankcijų ir paskatų rinkinį būtų galima kuo greičiau pradėti taikyti visoms valstybėms narėms.

5. KOORDINAVIMO CIKLAS PAGAL EUROPOS SEMESTRĄ

Sukūrus Europos semestrą bus integruoti skirtingi ekonominės politikos koordinavimo aspektai ir bus sudarytos sąlygos geresniam ekonominės politikos *ex-ante* koordinavimui.

Ekonominės politikos *ex ante* koordinavimas. Pagrindinis pasiūlymo tikslas yra įtvirtinti ES ir euro zonos ekonominės politikos *ex ante* koordinavimą. Pagal Europos semestrą nacionalinių ekonominės politikos planų papildomumas Europos lygiu bus užtikrintas politikos gaires pateikiant prieš valstybėms narėms priimant galutinį sprendimą dėl kitų metų biudžeto. Remiantis nacionalinėmis stabilumo programomis ir Komisijos prognozėmis turėtų būti atliekamas horizontalus euro zonos fiskalinės politikos vertinimas. Euro zonoje atsiradus didelei ekonominei įtampai, kai dėl atskirų valstybių narių vykdomų plataus masto fiskalinės politikos priemonių galimas didelis šalutinis poveikis kitoms šalims, ypatingas dėmesys turėtų būti skirtas bendrai euro zonos politikai. Kitų metų biudžeto planuose esant akivaizdžių neatitikimų, būtų galima rekomenduoti planus patikslinti.

Labiau integruota priežiūra. Europos semestras apims visus ekonominės priežiūros elementus, įskaitant politiką, skirtą fiskalinei drausmei ir makroekonominiam stabilumui užtikrinti ir ekonomikos augimui skatinti pagal strategiją „Europa 2020“. Šiuo metu taikomi procesai, pvz., pagal Stabilumo ir augimo paktą ir Bendros ekonominės politikos gaires, bus suderinti tvarkaraščių atžvilgiu, tačiau teisiniu požiūriu išliks atskiri. Valstybės narės Stabilumo ir konvergencijos programas ir nacionalines reformų programas pateiks tuo pačiu metu, o Komisija jas įvertins irgi kartu.

Stabilumo ir konvergencijos programų turinys turi būti pritaikytas poreikiui taikyti Europos semestrą. Tikrai neketinama reikalauti, kad valstybės narės Europos Sąjungai

pateiktų visiškai parengtą biudžetą ir gautų jos patvirtinimą, dar prieš pateikdamos jį savo nacionaliniams parlamentams. Tačiau šiose programose turėtų būti įtraukta reikiama informacija, kad būtų galima vykdyti prasmingas *ex-ante* diskusijas apie fiskalinę politiką. Būtinieji reikalavimai turėtų apimti:

- iš esmės atnaujintą makroekonominį scenarijų;
- konkrečius nurodymus, kokie planai numatomi t+1 metams;
- numatomos politikos aprašymą;
- svarbiausių valdžios sektoriaus finansų kintamųjų rodiklių vidutinės trukmės projekcijas;
- t-1 metų fiskalinių pokyčių įvertinimą;
- einamųjų metų fiskalinių planų atnaujinimą.

Europos semestras. Ciklas prasideda sausio mėn., kai Komisija pateikia metinę augimo apžvalgą, kurioje apžvelgiamos visai ES ir euro zonai kylančios ekonominės problemos. Iki vasario mėn. pabaigos Europos Vadovų Taryba pateikia strategines politikos krypčių gaires, į kurias valstybės narės atsižvelgia rengdamos savo stabilumo ir konvergencijos programas bei nacionalines reformų programas, kurias pateiks balandžio mėn. Kaip minėta 1 skirsnyje, Taryba liepos mėn. pradžioje pateikia konkrečiai šaliai skirtas politikos gaires. Antroje metų pusėje valstybės narės baigia formuoti nacionalinius biudžetus. Kitų metų metinėje augimo apžvalgoje Komisija įvertina, kaip valstybės narės atsižvelgė į ES gaires.

Politikos gairės pagal Europos semestrą. Rekomendacijos bus aiškios ir konkrečios. Fiskalinės politikos srityje didelis dėmesys bus skiriamas t+1 metams, ir prižiūrint bus aišku, ar numatyti tikslai ir politika, kuria remiantis jų siekiama, yra tinkami. Kai dėl politikos, kurios tikslas skatinti ekonomikos augimą ir mažinti makrofinansinę riziką, atveju rekomendacijos bus skirtos kelioms pagrindinėms reformoms ir bus nustatytas jų įgyvendinimo terminas.

Aktyvesnis Europos Parlamento dalyvavimas. Kiekvienų metų sausio mėn. Komisija Europos Parlamentui pateiks savo parengtą metinę augimo apžvalgą.

Nacionaliniai parlamentai. Šiam geresniam ES ekonominiam valdymui bus naudingas nacionalinių parlamentų ir Europos semestro proceso ankstyvas ir stiprus susiejimas, taip pat aktyvesnis dialogas su Europos Parlamentu.

Greitas įgyvendinimas. Komisija siūlo nuo 2011 m. pradėti įgyvendinti Europos semestrą. Galiojančio Stabilumo ir konvergencijos programų Elgesio kodekso[4] pakeitimai, įskaitant, *inter alia*, naują stabilumo ir konvergencijos programų pateikimo datą, bus pateikti ECOFIN tarybai patvirtinti. Atrodo, kad nebūtina iš karto pakeisti teisės aktus.

Perėjimas prie Europos semestro. Liepos mėn. Komisija pateiks gaires dėl būsimų nacionalinių reformų programų turinio. Komisija taip pat pasiūlys 2010 m. rudenį surengti dvišalį dialogą su valstybėmis narėmis, kurio metu būtų aptarti šie klausimai:

---

[4] Visas pavadinimas yra „Stabilumo ir augimo pakto įgyvendinimo sąlygos ir stabilumo ir konvergencijos programų formos ir turinio gairės“.

- Vidutinės trukmės nacionalinis makroekonominis scenarijus, pagal kurį bus formuluojamos politikos programos iki 2015 m., įskaitant ekonomikos augimo prognozes ir plataus masto biudžeto gaires;

- Nacionalinių tikslų, suderinamų su penkiais sutartais strategijos „Europa 2020“ tikslais, patvirtinimas. Valstybės narės prie kiekvieno tikslo turėtų nurodyti, kokią politiką vykdys siekdamos savo nacionalinių tikslų ir kiek valstybės investicijų reikia jiems pasiekti;

- Kaip pašalinti kliūtis, trukdančias valstybėms narėms pasiekti savo tikslus ir platesnio masto strategijos „Europa 2020“ tikslus.

6. IŠVADOS IR TOLESNI VEIKSMAI

Komisija iki rugsėjo mėn. pabaigos (išsamesnė informacija priede) pateiks reikiamus šiame komunikate numatytus oficialius pasiūlymus.

Tuo tarpu Komisija ragina liepos 13 d. susirinksiančią ECOFIN tarybą patvirtinti, kad nuo 2011 m. sausio mėn. bus pradėtas vykdyti priežiūros ciklas pagal Europos semestrą, ir patvirtinti prie komunikato pridedamą peržiūrėtą Stabilumo ir augimo pakto stabilumo ir konvergencijos programų Elgesio kodeksą.

1 priedas. Įgyvendinimo tvarkaraštis

Tema	*Veiksmas*	*Numatoma pateikimo data*
Platesnio masto makroekonominė priežiūra	Pasiūlymas dėl teisės akto pagal 121 straipsnio 6 dalį ir 136 straipsnį, kuriuo sukuriama sistema, kaip spręsti pernelyg didelio disbalanso problemą.	Rugsėjo mėn. pabaiga
Struktūrinių reformų teminė priežiūra	Pateikti konkrečias rekomendacijas siekiant geriau įgyvendinti reformų priemones.	Pradedama kartu su strategijoje „Europa 2020“ numatytu metiniu politikos ciklu: pirmoji ataskaita teikiama 2011 m. pavasario Europos Vadovų Tarybai.
Fiskalinė priežiūra: nacionalinės fiskalinės sistemos	Reglamento pasiūlymas pagal 126 straipsnio 14 dalį, kuriame bus nurodyti būtinieji reikalavimai, taikomi kuriant vidaus fiskalines sistemas, ir ataskaitų teikimo reikalavimai, kad būtų galima patikrinti, kaip laikomasi reikalavimų.	Rugsėjo mėn. pabaiga
Fiskalinė priežiūra: Stabilumo ir augimo pakte didesnis dėmesys valstybės skolai ir tvarumui	Pasiūlymas iš dalies pakeisti Stabilumo ir augimo pakto prevencinę (Reglamentas Nr. 1466/97) ir korekcinę (Reglamentas Nr. 1467/97) funkcijas. Peržiūrėti Elgesio kodeksą (išlaidų taisyklė, skirta įgyvendinti koregavimą siekiant vidutinės trukmės tikslo; mažiausio skolos sumažinimo tempo kiekybinis lyginamasis dydis).	Rugsėjo mėn. pabaiga
Ekonominės priežiūros vykdymo užtikrinimas (sankcijos ir (arba) paskatos): euro zonos valstybė narė turi įnešti laikiną indėlį, už kurį mokamos palūkanos	Reglamento pasiūlymas pagal 121 straipsnio 6 dalį ir 136 straipsnio 1 dalies a punktą.	Rugsėjo mėn. pabaiga
Ekonominės priežiūros vykdymo užtikrinimas (sankcijos ir (arba) paskatos): ES biudžetas atlieka papildomo sverto funkciją	Į teisės aktus, kuriais grindžiamos tam tikros ES išlaidų programos, įtraukti specialias nuostatas. Reglamento pasiūlymas pagal 136 straipsnio 1 dalies a punktą, kuriuo nustatomos panašų poveikį turinčios sankcijos euro zonos valstybėms narėms.	Turi būti įtraukti į Komisijos 2011 m. pasiūlymus dėl kitos daugiametės finansų sistemos. Rugsėjo mėn. pabaiga
Europos semestro sukūrimas	Peržiūrėti Stabilumo ir augimo pakte (stabilumo ir konvergencijos programų) numatytą Elgesio kodeksą.	Nuo 2011 m. sausio mėn. pradedamas taikyti priežiūros ciklas pagal Europos semestrą.

1 PRIEDAS

STABILUMO IR AUGIMO PAKTO ĮGYVENDINIMO SĄLYGOS

IR

STABILUMO IR KONVERGENCIJOS PROGRAMŲ FORMOS IR TURINIO GAIRĖS

TURINYS

I SKIRSNIS. STABILUMO IR AUGIMO PAKTO ĮGYVENDINIMO SĄLYGOS *4 puslapis*

A. STABILUMO IR AUGIMO PAKTO PREVENCINĖ FUNKCIJA *4 puslapis*

1) Vidutinės trukmės biudžeto tikslas *4 puslapis*

2) Vidutinės trukmės biudžeto tikslo ir nuokrypių nuo jo koregavimo kryptis *5 puslapis*

3) Komisijos politikos rekomendacijos ir įspėjimas *6 puslapis*

B. PERVIRŠINIO DEFICITO PROCEDŪRA *6 puslapis*

1) Komisijos ataskaita pagal 104 straipsnio 3 dalį *6 puslapis*

2) Sprendimas dėl perviršinio deficito *7 puslapis*

3) Perviršinio deficito koregavimas *8 puslapis*

4) Tarybos sprendimų panaikinimas valstybių narių, įgyvendinusių daugiapakopių pensijų sistemų reformas, perviršinio deficito procedūros sąlygomis *9 puslapis*

II SKIRSNIS. STABILUMO IR KONVERGENCIJOS PROGRAMŲ FORMOS IR TURINIO GAIRĖS *10 puslapis*

1) Programos ir priemonių įgyvendinimo būklė *10 puslapis*

2) Stabilumo ir konvergencijos programų turinys *10 puslapis*

1 PRIEDAS. STABILUMO IR KONVERGENCIJOS PROGRAMŲ STRUKTŪROS ŠABLONAS *14 puslapis*

2 PRIEDAS. LENTELĖS, PATEIKTINOS STABILUMO IR KONVERGENCIJOS PROGRAMOSE *15 puslapis*

ĮVADAS

Šia nuomone atnaujinama ir pakeičiama Ekonomikos ir finansų komiteto nuomonė dėl stabilumo ir konvergencijos programų turinio ir formos, kurią ECOFIN taryba patvirtino 2001 m. liepos 10 d.

Stabilumo ir augimo paktas visiškai įsigaliojo 1999 m. sausio 1 d., o jį sudaro taisyklėmis grindžiama sistema, kurioje numatyti prevenciniai ir korekciniai aspektai. Iš pradžių jį sudarė 1997 m. liepos 7 d. Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1466/97 dėl biudžeto būklės priežiūros stiprinimo ir ekonominės politikos priežiūros bei koordinavimo, Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1467/97 dėl perviršinio deficito procedūros įgyvendinimo paspartinimo ir paaiškinimo ir 1997 m. birželio 17 d. Rezoliucija dėl Stabilumo ir augimo pakto. 2005 m. kovo 20 d. Taryba priėmė pranešimą „Stabilumo ir augimo pakto įgyvendinimo tobulinimas“. Europos Vadovų Taryba savo 2005 m. kovo 23 d. išvadose pranešimą patvirtino. Išvadose buvo nurodyta, kad pranešimu atnaujinamas ir papildomas Stabilumo ir augimo paktas kad pranešimas dabar yra neatsiejama pakto dalis. 2005 m. birželio 27 d. paktas papildytas dviem reglamentais, kuriais iš dalies pakeisti reglamentai Nr. 1466/97 ir 1467/97.

Stabilumo ir augimo paktas yra pagrindinė Ekonominės ir pinigų sąjungos makroekonomikos sistemos dalis, kuri padeda užtikrinti ES makroekonomikos stabilumą ir valstybės finansų tvarumą. Taisyklėmis grindžiama sistema yra geriausia įsipareigojimų vykdymo ir vienodų sąlygų visoms valstybėms narėms taikymo garantija. Du pagrindiniai Stabilumo ir augimo pakto svertai – 3 % BVP pamatinės vertės deficito santykis ir 60 % BVP pamatinės vertės skolos santykis – ir vidutinės trukmės biudžeto tikslai yra pagrindiniai daugiašalės priežiūros dalykai.

Valstybės narės, Komisija ir Taryba yra įsipareigojusios įgyvendinti atitinkamus savo įsipareigojimus, veiksmingai ir laiku taikydamos Sutartį ir Stabilumo ir augimo paktą. Be to, kadangi tarpusavio parama ir tarpusavio poveikis yra neatsiejama Stabilumo ir augimo pakto dalis, visais atitinkamais Stabilumo ir augimo pakto taikymo etapais Taryba ir Komisija turi pagrįsti ir viešai skelbti savo pozicijas ir sprendimus. Valstybės narės turi atsižvelgti į Tarybos gaires ir rekomendacijas, visų pirma rengdamos nacionalinių biudžetų projektus, taip pat turi būti užtikrintas tinkamas nacionalinių parlamentų dalyvavimas įvairiais procedūrų etapais.

Siekiant padidinti atsakomybę už ES biudžeto sistemą, nacionalinės biudžeto taisyklės turėtų papildyti Stabilumo ir augimo paktą. Nepažeidžiant nacionalinės ir Bendrijos kompetencijos pusiausvyros, nacionalinių taisyklių įgyvendinimą būtų galima aptarti Europos lygmeniu atsižvelgiant į stabilumo ir konvergencijos programas. Lygiai taip pat ES sistemą turėtų papildyti nacionalinės valdymo nuostatos. Nacionalinės institucijos galėtų atlikti svarbesnį vaidmenį biudžeto priežiūros srityje, kad būtų galima geriau užtikrinti vykdymą pasitelkiant nacionalinę viešąją nuomonę ir papildyti ekonomikos ir politikos analizę ES lygmeniu. Visų pirma valstybės narės galėtų įsteigti ekonomikos patarėjų tarybą, kuri teiktų rekomendacijas dėl pagrindinių makroekonomikos projekcijų.

Šias Stabilumo ir augimo pakto įgyvendinimo gaires sudaro 2 skirsniai. Pirmame skirsnyje aptariamas Stabilumo ir augimo pakto įgyvendinimas, antrame pateikiamos stabilumo ir konvergencijos programų turinio ir formos gairės.

II SKIRSNIS

STABILUMO IR KONVERGENCIJOS PROGRAMŲ FORMOS IR TURINIO GAIRĖS

Stabilumo ir augimo paktu reikalaujama, kad valstybės narės pateiktų stabilumo ar konvergencijos programas ir atnaujintus jų variantus, nes jie yra Tarybos atliekamos biudžeto būklės priežiūros ir ekonomikos politikos krypčių koordinavimo pagrindas. Remdamasi Komisijos rekomendacija ir pasikonsultavusi su Ekonomikos ir finansų komitetu, Taryba gali pateikti nuomonę dėl kiekvienos atnaujintos programos ir, jei mano, kad jos tikslus ir turinį reikėtų patobulinti, gali paprašyti atitinkamos valstybės narės pakoreguoti savo programą.

Tikimasi, kad valstybės narės imsis jų manymu reikalingų korekcinių priemonių savo stabilumo ar konvergencijos programų tikslams pasiekti, jei turės informacijos apie tai, kad nuo tų tikslų labai nukrypta arba gali būti labai nukrypta.

Stabilumo ir konvergencijos programų pateikimas ir vertinimas – esminė ekonomikos politikos koordinavimo ir priežiūros Europos semestro dalis. Pagal Europos semestrą Komisija ir Taryba vertina stabilumo ir konvergencijos programas prieš priimant pagrindinius sprendimus dėl kitų metų nacionalinio biudžeto, kad būtų teikiamos fiskalinės politikos *ex ante* rekomendacijos. Suderintas stabilumo ir konvergencijos programų ir nacionalinių reformų programų pateikimo ir vertinimo tvarkaraštis.

Politikos priežiūros ir koordinavimo Europos semestro ciklas prasideda metų pradžioje atliekant horizontaliąją peržiūrą, kai Europos Vadovų Taryba, remdamasi Komisijos pateiktais analitiniais duomenimis, nustato pagrindinius ES ir euro zonos ekonomikos uždavinius ir pateikia strategines politikos krypčių gaires. Tikimasi, kad valstybės narės, rengdamos savo stabilumo ir konvergencijos programas, visapusiškai atsižvelgs į Europos Vadovų Tarybos pateiktas horizontaliąsias gaires. Taip pat tikimasi, kad Komisija ir Taryba į Europos Vadovų Tarybos gaires atsižvelgs tas programas vertindamos.

Atsižvelgiant į svarbesnį stabilumo ir konvergencijos programų vaidmenį pagal Europos semestrą vykdomos daugiašalės priežiūros procese, svarbu, kad jose pateikiama informacija būtų tinkama ir kad būtų galima valstybes nares palyginti. Nors pripažįstama, kad parengti programas – nacionalinių valdžios institucijų pareiga ir kad skirtingų šalių galimybės bei taikoma praktika skiriasi, Tarybos reglamente (EB) Nr. 1466/97, iš dalies pakeistame Tarybos reglamentu (EB) Nr. 1055/2005, nustatyti esminiai šių programų aspektai. Visų pirma į stabilumo ir konvergencijos programas įtraukiama informacija, reikalinga trumpojo ir vidutinės trukmės laikotarpio fiskalinei politikai aptarti, įskaitant išsamų makroekonomikos scenarijų, pagrindinių valstybės finansų kintamųjų ir pagrindinių jų sudedamųjų dalių projekcijas ir numatomų politikos krypčių aprašą.

Pirmaisiais pakto ir stabilumo bei konvergencijos programų įgyvendinimo metais sukaupta patirtis rodo, kad programų turinio ir formos gairės padeda ne tik valstybėms narėms parengti tas programas, bet ir Komisijai, Ekonomikos ir finansų komitetui ir Tarybai jas nagrinėti.

Toliau išdėstytas gaires reikėtų laikyti gerosios patirties kodeksu ir kontroliniu sąrašu, kurį valstybės narės turi naudoti rengdamos stabilumo ar konvergencijos programas. Tikimasi, kad valstybės narės kuo labiau naudosis gairėmis ir pagrįs nuokrypius nuo jų.

1) Programos ir priemonių įgyvendinimo būklė

Kiekvienoje programoje minima jos būklė nacionalinių procedūrų, visų pirma susijusių su šalies parlamentu, atžvilgiu. Be to, programoje nurodoma, ar šalies parlamentui pateikta Tarybos nuomonė dėl ankstesnės programos.

Reikėtų nurodyti programoje pateiktų priemonių įgyvendinimo būklę (t. y. nurodyti, ar priemonė įgyvendinta, ar planuojama įgyvendinti).

2) Stabilumo ir konvergencijos programų turinys

Siekiant padidinti galimybes palyginti šalis, tikimasi, kad valstybės narės kuo labiau vadovausis 1 priede pateiktu programų struktūros šablonu. Programų formą ir turinį suvienodinus pagal toliau pateiktas gaires, labai padidės galimybės programas vienodai vertinti.

Kiekybinė informacija turėtų būti pateikiama pagal standartizuotas lenteles (2 priedas). Valstybės narės turėtų pasistengti visą informaciją pateikti šiose lentelėse. Lenteles galima papildyti paskesne informacija, jei, valstybių narių nuomone, to reikia.

Be toliau išdėstytų gairių, programose turėtų būti pateikiama informacija apie biudžeto tikslų ir priemonių, skirtų jiems įgyvendinti, derėjimą su išsamiomis ekonomikos politikos gairėmis, taip pat

informacija apie priemones, kuriomis siekiama pagerinti valstybės finansų kokybę ir užtikrinti ilgalaikį tvarumą.

Tikslai ir jų įgyvendinimas

Valstybės narės savo stabilumo ir konvergencijos programose nurodys valdžios sektoriaus balanso biudžeto tikslus, susijusius su vidutinės trukmės tikslu, ir skolos santykio projekciją. Be to, konvergencijos programose nurodomi vidutinės trukmės pinigų politikos tikslai ir jų ryšys su kainų ir valiutos keitimo kurso stabilumu.

Prašoma, kad valstybės narės, rengdamos pirmąjį atnaujintą savo stabilumo ar konvergencijos programos variantą po to, kai darbą pradeda nauja vyriausybė, įrodytų Tarybos patvirtintų biudžeto tikslų vykdymo tęstinumą remiantis ankstesniu atnaujintu stabilumo arba konvergencijos programos variantu, ir, atsižvelgdamos į visą kadenciją, pateiktų informacijos apie priemones, kuriomis numato pasiekti šiuos tikslus nustatydamos savo biudžeto strategiją.

Valstybės narės savo stabilumo ar konvergencijos programose pateiks atnaujintą tų metų, kai pateikta programa, fiskalinių planų variantą, remdamosi balandžio mėn. pranešimu. Stabilumo ar konvergencijos programose bus paaiškinti peržiūrėti fiskaliniai tikslai, nustatyti t-1 metais pateiktose programose (ypatingą dėmesį skiriant valdžios sektoriaus išlaidų pokyčiams).

Kad būtų galima geriau suprasti valdžios sektoriaus balanso ir apskritai biudžeto strategijos kryptį, turėtų būti pateikta informacija apie išlaidų ir pajamų santykius ir apie pagrindines jų sudedamąsias dalis, taip pat apie vienkartines ir kitas laikinąsias priemones. Kad būtų galima geriau suprasti skolos santykio tendenciją, jei įmanoma, turėtų būti pateikta informacija apie atsargų ir srautų koregavimo sudedamąsias dalis, tokias kaip pajamas iš privatizavimo ir kitas finansines operacijas.

Biudžeto balansas turėtų būti išskaidytas pagal valdžios sektorių pasektorius (centrinės valdžios, regioninės valdžios (federacinėse arba pusiau federacinėse valstybėse narėse), vietos valdžios ir socialinės apsaugos).

Prielaidos ir duomenys

Stabilumo ir konvergencijos programos turėtų būti grindžiamos realistinėmis ir atsargiomis makroekonomikos prognozėmis. Komisijos prognozės gali būti svarbios koordinuojant ekonomikos ir fiskalinę politiką. Valstybės narės savo stabilumo ar konvergencijos programas gali grįsti savo pačių projekcijomis. Tačiau didelius nacionalinių ir Komisijos tarnybų prognozių skirtumus reikėtų paaiškinti išsamiau. Toks paaiškinimas bus naudojamas atliekant prognozių klaidų *ex post* vertinimą.

Programose turėtų būti nurodytos pagrindinės prielaidos, susijusios su numatomais ekonomikos pokyčiais ir svarbiais ekonominiais kintamaisiais, kurie svarbūs vykdant biudžeto planus, tokiais kaip valstybės investicijų išlaidos, realusis BVP augimas, užimtumas ir infliacija. Su realiuoju BVP augimu susijusios prielaidos turėtų būti grindžiamos tikėtinu paklausos poveikiu ekonomikos augimui. Reikėtų nurodyti galimą pervertinimo ir nuvertinimo riziką.

Be to, programose reikėtų pateikti pakankamos informacijos apie BVP pokyčius, kad būtų galima nagrinėti ekonomikos ciklo padėtį ir galimo ekonomikos augimo šaltinius. Reikėtų išnagrinėti sektorių balanso perspektyvą, o šalyse, kurių didelis išorės deficitas, – dar ir išorės balansą.

Kalbant apie išorės makroekonomikos pokyčius, euro zonos valstybės narės ir ypač VKM II dalyvaujančios valstybės narės turėtų remtis bendromis išorės prielaidomis, susijusiomis su pagrindiniais ne ES kintamaisiais, kurias Komisija naudoja sudarydama pavasario prognozę, arba, kad būtų galima palyginti, jos turėtų pateikti jautrumo analizę, grindžiamą bendrosiomis prielaidomis dėl šių kintamųjų, kai skirtumai yra dideli. Prielaidas Komisijos tarnybos turi pateikti laiku (pasikonsultavusios su nacionaliniais ekspertais) ir remdamosi 2 priede pateikta galutine lentele, kad jas būtų galima apsvarstyti Ekonomikos ir finansų komitete.

Jeigu prielaidos dėl palūkanų normų ir valiutos keitimo kursų programoje nepateiktos, jas reikėtų pateikti Komisijos tarnyboms, kad būtų galima atlikti techninį programų vertinimą.

Kad vertinti būtų lengviau, vartojamos sąvokos turėtų atitikti Europos lygmeniu nustatytus standartus, ypač nustatytuosius Europos sąskaitų sistemoje (ESS). Programomis turėtų būti užtikrintas oficialus ir esminis reikiamos informacijos apie pagrindinius biudžeto suvestinius rodiklius derėjimas su ESS sąvokomis. Šią informaciją galima papildyti pateikiant atitinkamai šaliai ypač svarbių konkrečių apskaitos sąvokų.

Priemonės, struktūrinės reformos ir ilgalaikis tvarumas

Programose turėtų būti aprašytos biudžeto ir kitos ekonomikos politikos priemonės, kurių imamasi arba kurios numatomos siekiant įgyvendinti programos tikslus, o aprašant pagrindines biudžeto priemones turėtų būti pateiktas ir jų kiekybinio poveikio valdžios sektoriaus balansui vertinimas. Reikėtų aiškiai nurodyti didelį vienkartinį poveikį turinčias priemones. Kuo vėlesni programos įgyvendinimo metai, tuo mažiau išsami informacija gali būti pateikiama. Pavyzdžiui, paskutiniaisiais programų įgyvendinimo metais valdžios institucijos gali pateikti galimų priemonių, kuriomis tikimasi įgyvendinti programos tikslus, sąrašą ir jų poveikio vertinimą.

Tačiau, kad būtų galima svarstyti, programose turėtų būti nurodyti konkretūs duomenys apie politikos ketinimus t+1 metais, įskaitant preliminarias valdžios sektoriaus balanso, išlaidų ir pajamų bei pagrindinių jų sudedamųjų dalių projekcijas ir (arba) tikslus ir politikos krypčių, kuriomis numatoma pasiekti fiskalinius tikslus, aprašas. Jei tai nebūtų padaryta, atitinkamos valstybės narės turėtų būti paprašyta pateikti peržiūrėtą programą pagal Reglamento 1466/1997 5 straipsnio 2 dalies ir 8 straipsnio 2 dalies nuostatas.

Turėtų būti konkrečiai išnagrinėtos struktūrinės reformos, jei jomis numatoma prisidėti prie programos tikslų įgyvendinimo. Visų pirma atsižvelgiant į pagrindinių struktūrinių reformų reikšmę nustatant valstybių narių, kurios vidutinės trukmės tikslo dar neįgyvendino, to tikslo koregavimo kryptį ir leidžiant tą tikslą įgyvendinusioms valstybėms narėms (žr. I skirsnį) nuo jo laikinai nukrypti, programose turėtų būti pateikta išsami informacija apie tokių reformų poveikį biudžetui ir ekonomikai. Programose turėtų būti pateikta išsami kiekybinė trumpojo laikotarpio išlaidų, jei tokių yra, ekonominės naudos analizė ir ilgalaikės reformų naudos biudžeto atžvilgiu analizė. Jose taip pat turėtų būti išnagrinėtas prognozuojamas reformų poveikis ekonomikos augimui laikui bėgant ir paaiškinta taikyta metodika.

Be to, programose turėtų būti pateikta informacijos apie priemones, kuriomis numatoma pagerinti valstybės finansų kokybę pajamų ir išlaidų atžvilgiu (pavyzdžiui, mokesčių reforma, ekonominį veiksmingumą užtikrinančios iniciatyvos, mokesčių surinkimo veiksmingumo ir išlaidų kontrolės gerinimo priemonės).

Programose galėtų būti pateikta ir informacijos apie galiojančių nacionalinių biudžeto taisyklių (išlaidų taisyklių ir kt.) įgyvendinimą ir apie kitus valstybės finansų institucinius bruožus, visų pirma biudžeto procedūras ir valstybės finansų statistinį valdymą.

Galiausiai programose turėtų būti apibrėžtos šalių strategijos, kuriomis siekiama užtikrinti valstybės finansų tvarumą, ypač atsižvelgiant į visuomenės senėjimo poveikį ekonomikai ir biudžetui.

Darbo grupė visuomenės senėjimo klausimais, sudaryta prie Ekonomikos politikos komiteto, yra atsakinga už bendrų su biudžetu susijusių projekcijų sudarymą šiais klausimais: viešosios išlaidos pensijoms; sveikatos priežiūra; ilgalaikė priežiūra; švietimas; nedarbingumo išmokos, o jei įmanoma ir reikia, su amžiumi susijusios pajamos, tokios kaip pensijų įmokos. Komisija ir Taryba šiomis bendrosiomis projekcijomis remsis vertindamos valstybių narių valstybės finansų tvarumą pagal Stabilumo ir augimo paktą. Jos turėtų būti įtrauktos į programas.

Programose turėtų būti pateikta visa reikiama papildoma kokybinė ir kiekybinė informacija, kad Komisija ir Taryba galėtų vertinti valstybių narių valstybės finansų tvarumą atsižvelgdamos į esamas politikos kryptis. Todėl į programas pirmiausia turėtų būti įtraukta nauja reikiama informacija, kuri nebuvo pateikta paskutinėse Ekonomikos politikos komiteto projekcijose. Pavyzdžiui, valstybės narės gali pateikti informacijos apie naujausias demografines tendencijas ir pagrindinius pensijų ir sveikatos priežiūros sistemų politikos pokyčius. Programose turėtų būti aiškiai atskirtos įgyvendintos ir numatomos įgyvendinti priemonės.

Atsižvelgdamos į ilgalaikių projekcijų netikrumą, Komisija ir Taryba, atlikdamos vertinimą, turėtų atlikti testavimą nepalankiausiomis sąlygomis, kuris atskleistų valstybės finansų tvarumui kylantį pavojų nepalankių demografinių, ekonominių ar biudžeto pokyčių atveju.

Be pirmiau nurodytų reikalavimų, valstybės narės gali pateikti įvairių nacionaliniais duomenimis grindžiamų projekcijų. Tokiu atveju valstybės narės turėtų išsamiai paaiškinti prielaidas, kuriomis grindžiamos tos projekcijos, taikytą metodiką, įvairių krypčių politikos priemones, kurios įgyvendintos arba numatomos įgyvendinti siekiant įvykdyti prielaidas, ir nacionalinių projekcijų bei prie Ekonomikos politikos komiteto sudarytos Darbo grupės visuomenės senėjimo klausimais parengtų bendrųjų projekcijų skirtumus.

Šiomis nacionalinėmis projekcijomis ir jų prielaidomis, įskaitant jų tikėtinumą, remsis Komisija ir Taryba, vertindamos valstybių narių valstybės finansų tvarumą pagal Stabilumo ir augimo paktą.

Jautrumo analizė

Kadangi prognozių klaidos neišvengiamos, stabilumo ir konvergencijos programose pateikiama išsami jautrumo analizė ir (arba) alternatyvūs scenarijai, kad Komisija ir Taryba galėtų apsvarstyti visus galimus fiskalinius rezultatus.

Visų pirma programose nagrinėjama, kaip pagrindinių ekonominių prielaidų pokyčiai paveiktų biudžeto ir skolos būklę, ir nurodoma, kokiomis prielaidomis grindžiamos pajamų ir išlaidų projekcijos, kad būtų atsižvelgta į ekonominių kintamųjų kitimą. Šiuo atveju turėtų būti nagrinėjamas skirtingų palūkanų normų prielaidų poveikis ir nedalyvaujančių valstybių narių skirtingų valiutos keitimo kursų prielaidų poveikis biudžeto ir skolos būklei. Šalys, kurios netaiko bendrų išorės prielaidų, taip pat turėtų pasistengti pateikti pagrindinių ne ES kintamųjų jautrumo analizę, kai skirtumai dideli.

Pagrindinių struktūrinių reformų atveju (žr. I skirsnį) programose taip pat analizuojama, kokį poveikį prielaidų pokyčiai turėtų biudžetui ir galimam ekonomikos augimui.

Laikotarpis

Informacija apie šalies biudžeto lėšų perviršio arba deficito santykio, išlaidų ir pajamų santykių, jų sudedamųjų dalių, skolos santykio tendencijas, taip pat apie pagrindines ekonomines prielaidas turėtų būti teikiama kasmet ir turėtų apimti einamuosius, vienus praėjusius ir ne mažiau kaip trejus paskesnius metus (3 straipsnio 3 dalis ir 7 straipsnio 3 dalis), tačiau, jei pageidauja, valstybės narės gali pasirinkti apibūdinti ir ilgesnį laikotarpį.

Ilgalaikių visuomenės senėjimo poveikio biudžetui projekcijų laikotarpis turėtų sutapti su Ekonomikos politikos komiteto projekcijų laikotarpiu.

Programų atnaujinimas

Siekiant užtikrinti tinkamą ekonomikos politikos *ex ante* koordinavimą ir priežiūrą, atnaujintos stabilumo ir konvergencijos programos turėtų būti pateikiamos kasmet per pirmas penkiolika balandžio dienų[5][6][7].Visas procesas turėtų baigtis Tarybai priėmus nuomones dėl programų (paprastai tai įvyksta iki kiekvienų metų liepos mėn. pabaigos).

Kasmet atnaujinamose stabilumo ir konvergencijos programose turėtų būti palyginti pokyčiai ir ankstesnėje programoje ar atnaujintame jos variante nurodyti biudžeto tikslai. Prireikus jose turėtų būti išsamiai paaiškintos nuokrypių nuo šių tikslų priežastys. Kai nuokrypiai dideli, atnaujintame programos variante turėtų būti nurodyta, ar imamasi priemonių padėčiai ištaisyti, ir pateikta informacijos apie tas priemones.

---

5 Jungtinės Karalystės fiskaliniai metai skiriasi, todėl atnaujintos programos turėtų būti pateikiamos kuo panašesniu laiku, kai rudenį pateikiama išankstinė biudžeto ataskaita.

6 Austrija ir Portugalija šiuo metu šio tvarkaraščio laikytis negali, tačiau savo stabilumo programas pateiks ne vėliau kaip gruodžio 15 d.

7 Bus laikoma, kad Airija laikosi šio įpareigojimo, jei savo atnaujintą stabilumo programą pateiks savo metinio biudžeto dieną, t. y. paprastai pirmąjį gruodžio trečiadienį.

2 PRIEDAS
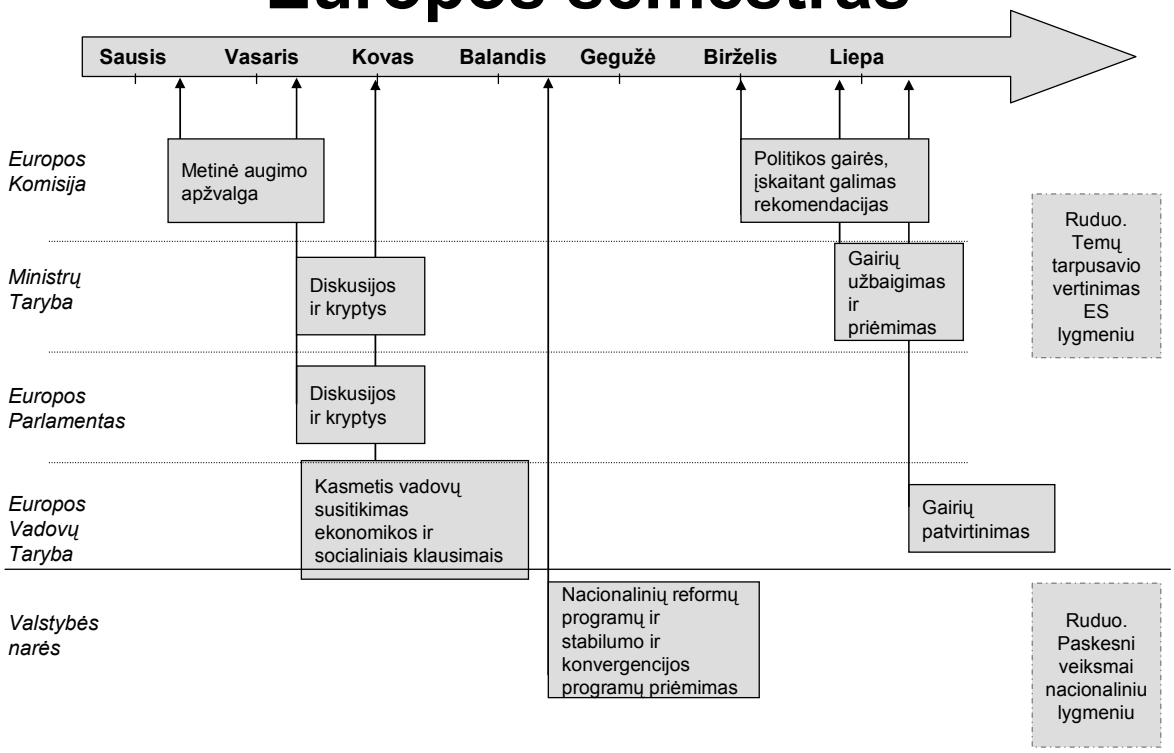
Politikos koordinavimo Europos semestras